

ЯК ПЕРЕВІРИТИ ДОСТУПНІСТЬ У ГРОМАДІ

I. Як перевірити доступність у громаді?

Перевірити об'єкт на дотримання норм безбар'єрності та доступності може кожен, незалежно від наявності спеціальної освіти. Для цього вам знадобляться:

- рулетка,
- кутомір,
- камера та записник або диктофон для фіксації порушень.

Зробити перший крок на шляху до забезпечення рівних можливостей для своїх співгромадян дуже просто. Ви можете почати з перевірки ЦНАПу, лікарні, школи, дитячого садка чи музею.

Норми та вимоги, яким має відповідати простір, що ви перевіряєте, можна знайти у ДБН та ДСТУ:

- ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Зі зміною №1
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3192362160978134152?doc_type=2
- ДБН В.2.2-10:2022 Заклади охорони здоров'я. Основні положення
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2
- ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Заклади освіти. Зі зміною №1
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2
- ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2
- ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2
- ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій території
https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074154596122232048?doc_type=2
- ДСТУ Б ISO 21542:2013 Будинки і споруди. Доступність і зручність використання побудованого життєвого середовища
- ДСТУ EN 1176-1:2019 Устаткування та покриття дитячих ігрових майданчиків

Однак не можна забувати про важливість комунікації з цільовими групами людей - це допоможе почути їхній досвід користування об'єктами, що перевіряються, та врахувати їхні відгуки під час визначення проблемних місць та пошуку безбар'єрних рішень.

Здебільшого основними пунктами, на які треба звернути увагу при перевірці будівель, є:

1. **Прилегла територія** (ширина проходів, пониження тротуару, обробка дерев, наявність паркувальних місць для людей з інвалідністю та велосипедів, наявність інклюзивної мапи території, доступ до затінку).
2. **Вхідна група** (легкість ідентифікації входу, його безбар'єрність та доступність, наявність навісу, наявність інформаційної таблички та навігації).
3. **Вестибюль та коридори** (подвійна висота рецепції, відсутність перешкод для вільного пересування, ширина проходів, наявність інформаційних табличок на відповідній висоті, передбачення зони очікування).
4. **Наявність навігації** (маркування, мнемосхеми поверхів будівлі, покажчики напрямів, демонстрація інформації на екранах, кнопки виклику).
5. **Доступ до інформації** (зрозумілі контрастні піктограми, доступний розмір шрифту, висота розташування вказівників, дублювання інформації шрифтом Брайля, аудіосупровід, тифлокоментування, послуга перекладача жестової мови).
6. **Санвузли, або універсальні кабінки, та душові** (наявність простору для маневру на кріслі колісному, висота розташування сидіння унітазу, сидіння душової, рукомийника та дозаторів, наявність та кількість поручнів, регулювання висоти душової, комфорт користування батьками разом з дітьми та немовлятами, кнопки виклику допомоги).
7. **Сходи, пандуси, поручні, ліфти** (маркування, нахил та висота підйому, ширина просвіту для руху, висота захисних бортиків, розмір горизонтальних майданчиків відпочинку, кількість та конструкція поручнів, доступність кнопок).
8. **Укриття** (доступність для маломобільних груп населення, передбачення місць сидіння, доступ до води, аптечки, засобів безпеки, інтернету та ін.).

На що звертати увагу та що вимірювати?

Під час проведення перевірки об'єкту фіксуйте наявні порушення на камеру, а після - складіть перелік визначених проблем та опишіть можливі шляхи їхнього вирішення, користуючись нормативними документами.

1. Прилегла територія

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Ширина вхідного прорізу	Вхід на територію має проріз завширшки 0,9 м?		
	Чи є маршрут до об'єкту, що не включає перепади висот та використання сходів?		
	Чи наявні тактильна навігація?		
	Покриття цього маршруту рівне та нековзке?		
Ширина тротуару	Ширина транзитної зони тротуару становить мінімум 1,2 м? В ідеалі - 1,8 м?		
Висота об'єктів, які нижче 0,7 м та нависають над головою нижче, ніж 2,1 м	Чи може людина, яка орієнтується білою тростиною, виявити всі перешкоди на шляху руху?		

1. Прилегла територія

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Висота бордюру, поріжків	Чи є пониження в нуль на пішохідних переходах?		
	Розмір отворів дощоприймачів не перевищують 15 мм?		
Відстань від головного входу до місць паркування	Чи є промаркована парковка для людей з інвалідністю не далі, ніж 50 м від головного входу?		
Габарити паркомісця	Розмір такого паркомісця становить 3,5x5 м? Чи встановлено біля нього відповідний знак?		
	Чи наявний затінок на території?		
	Чи передбачені місця для відпочинку та смітники?		

2. Вхідна група

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
	Чи легко визначити головний та додатковий входи до об'єкту?		
	Чи наявне дублювання сходів пандусом?		
Товщина вибоїн, різниця розмірів сходинок	Чи мають сходинки нерівності, збиті краї, що загрожують безпеці користування ними?		
Ширина смуги маркування	Чи наявне маркування, шириною 10 см, на першій та останній сходинках?		
Кут нахилу пандуса, висота кожного підйому, ширина простору для пересування пандусом, ширина та довжина горизонтальних майданчиків	Пандус відповідає параметрам: нахил 4,5°; висота одного підйому не більша за 0,8 м; ширина одностороннього руху - 1,2 м; горизонтальні майданчики для розвороту та відпочинку мають розміри 1,5x1,5 м?		
	Чи наявні поручні на сходах та пандусі?		
	Чи наявний навіс над вхідною групою?		

2. Вхідна група

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Висота розміщення таблички та її оглядовість	Чи наявна доступна контрастна табличка з інформацією про призначення об'єкта, графік роботи?		
	Чи продубльована інформація на табличці шрифтом Брайля?		
	Чи є можливість відчинити двері однією рукою? Чи є можливість скористатись дверною ручкою кулаком?		
Ширина дверного прорізу	Ширина прорізу дверей становить 0,9 м?		
Висота порогу	Чи можна вільно пройти крізь двері?		

3. Пересування поверхами

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Відсутність порогів, вазонів із квітами тощо	Чи доступний маршрут від входу до ліфта?		
	Чи є навігаційні покажчики напрямів руху?		
	Чи наявний простір для пересування на кріслі колісному, шириною 1,8 м для двостороннього руху або 1,2 м для одностороннього?		
Ширина коридору, вільна від перешкод	Чи передбачені місця для сидіння, розташовані поза межами транзитних зон?		
	Чи наявне контрастне маркування конструкцій та колон у приміщенні?		
Діаметр розвороту у вузьких частинах простору	Чи є простір для маневру кріслом колісним діаметром 1,5 м?		
	Чи завертаються килимки? Чи надійно вони зафіксовані на поверхні підлоги? Чи ковзьке покриття підлоги?		

3. Пересування поверхами

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Висота стійки рецепції	Зона рецепції має дві висоти стійки - на 1,1 м та на 0,8 м?		
Висота стійки інформації	Стійки з інформацією доступні на висоті 1,5 м? Інформація викладена зрозумілим чином та доступним шрифтом?		
	Чи наявна мнемосхема планів поверхів? Чи передбачене дублювання інформації шрифтом Брайля?		
Висота розміщення маркування та його ширина	Чи наявне маркування скляних конструкцій на висоті 0,5 м та 1 м? Ширина маркування становить 10 см?		
	Чи виділяються двері за рахунок контрастного полотна або маркування? Чи заважають відчинені двері вільному пересуванню транзитною зоною?		
Висота розташування схем відносно підлоги	Чи наївні схеми евакуації на висоті 1,5 м?		

4. Пересування між поверхами

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
	Чи всюди передбачена альтернатива сходам: пандус, підйомник, ліфт?		
Ширина сходового проходу	Ширина сходів не менша за 1,35 м?		
	Якщо вона більша за 2,5 м, чи наявні розділові поручні?		
Простір перед та після сходів	Чи є вільний простір перед та після сходів, ширина якого не менше 1,5 м?		
	Сходовий марш має не менше 3-х сходинок та не більше 12-ти.		
Наявність та ширина смуги маркування	Чи наявне контрастне маркування сходинок, смугою завширшки 10 см?		
Ширина та висота сходинок	Чи всі сходинки однакові за розмірами та відповідають параметрам 15x30 см?		
Висота поручнів, довжина продовжень, що виступають за край підйому	Чи наявні поручні на сходах на висоті 0,7м та 0,9 м? Чи мають поручні продовження, що виступають за край закінчення підйому на 30 см?		
	Чи є тактильні попередження на початку та в кінці маршруту сходами? Поверхня сходів рівна та нековзка?		

4. Пересування між поверхами

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Ширина вертикальних елементів огороження	Конструкція огороження передбачає наявність виключно вертикальних елементів, шириною 10 см?		
	Чи можливе користування ліфтом самостійно, без сторонньої допомоги?		
Ширина прорізу дверей ліфта	Чи передбачено контрастне виділення дверей ліфта? Чи становить ширина прорізу 0,9 м?		
Висота від підлоги до кнопки виклику	Кнопка виклику ліфта розташована на висоті 1 м та контрастно виділена?		
Висота розміщення панелі користування ліфтом	Кнопки керування ліфтом розташовані на висоті 1,5 м? Чи мають вони дублювання шрифтом Брайля?		
	Кабіна ліфта відповідає мінімальним розмірам 1,1x1,4 м?		
Висота розміщення поручнів	Чи оснащено кабінку ліфта поручнями з трьох сторін на висоті 0,9 м?		
Висота розміщення сидіння	Чи наявне у ліфті відкидні сидіння на висоті 0,5 м?		
	Чи передбачено озвучування поверхів? Чи наявні контрастні інформаційні покажчики номеру поверху на виході з ліфта?		

5. Універсальна кабіна

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
	Чи наявна піктограма доступності на вході до універсальної кабіни?		
	Чи є можливість відчинити та зачинити двері кулаком? Дверна ручки має натискний механізм або вигляд ручки-скобки?		
Ширина прорізу дверей, наявність перешкод	Чи відповідає проріз входу в кабіну ширині 0,9 м? Чи відсутні пороги?		
Габарити вільного простору	Чи наявний простір для розвороту на кріслі колісному діаметром 1,5 м?		
Висота розташування умивальника та вільного простору під ним	Чи розташовано умивальник на висоті 0,8 м та чи є вільний простір для колін (крісла колісного) заввишки 0,72 м?		
Наявність та висота поручнів	Чи передбачено поручні з трьох сторін умивальника на висоті 80 см?		
Висота розміщення сидіння унітаза	Чи розташовано сидіння унітаза на висоті 0,4-0,48 м?		

5. Універсальна кабіна

ЩО ВИМІРЯТИ?	ЩО ПЕРЕВІРЯТИ?	Так	Ні
Габарити вільного простору	Чи є вільний простір з боку від унітаза для крісла колісного? Чи відповідає він мінімальним розмірам 0,9x1 м?		
Наявність поручнів, відстань їхнього розташування відносно унітаза та підлоги	Чи є поручні з обох боків від унітаза на відстані 35 см від його центру та на висоті 0,8 м? З боку вільного простору встановлюють відкидний поручень, а з боку стіни - г-подібний або відкидний, якщо дозволяє простір.		
Висота від підлоги до кнопки виклику допомоги	Чи наявна контрастна кнопка виклику допомоги? Висота її розташування в межах 0,4- 0,9 м?		
Висота розташування дозаторів та диспенсерів	Висота розташування диспенсерів рушників та дозаторів відповідає 0,9-1,1 м?		
	Чи всі крани змішувачів та антисептиків мають механізм важільного або сенсорного типу?		
Висота розташування гачків?	Чи передбачено гачки для речей на висоті 1 м та 1,4 м?		
	Чи передбачено наявність полицки для речей біля умивальника? Чи передбачено смітник відкритого типу?		

КЕРІВНИЦЯ ПРОЄКТУ:

Ніна Мацюк

АВТОРКА:

Софія Брем

Ознайомитись з Гідом з безбар'єрності та його другим виданням можна за QRкодами нижче:

